

Motion till riksdagen 2007/08:Ub387

av **Agneta Berliner m.fl. (fp)**

Skolan – ett nationellt ansvar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda och ta fram förslag på formerna för en modern skola med staten som huvudman där kvalitet och likvärdighet säkras genom statlig finansiering, nationella mål, utvärderingar och tillsyn.

Motivering

Alla barn och ungdomar ska oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden ha tillgång till likvärdig utbildning. Detta är en av grundpelarna i skollagen.

Så ser dock inte verkligheten ut idag. Skillnaden mellan skolorna har sedan kommunaliseringen på 1990-talet ökat när det gäller betyg, resurser och behöriga lärare. Vi kan inte längre tala om en likvärdig skola, och detta får givetvis återverkningar på hur väl eleverna når målen. Sedan 1990-talet måste konstateras att målpuppfyllelsen i svensk skola har sjunkit. Både Skolverket och OECD påtalar att svensk skola presterar väsentligt lägre resultat än för 15 år sedan. Det vore inte korrekt att säga att detta enbart beror på kommunaliseringen, men det går heller inte att blunda för att många av de farhågor som fanns för kvalitetsförsämringar har besannats.

Ett skäl för att kommunalisera skolan var behovet av hänsynstagande till lokala skillnader. Och säkerligen bidrar lokala förhållanden till att kommunerna behöver avsätta olika mycket pengar till skolan. Men inte kan det vara rimligt att en kommun sätter behovet per barn och år till 100 000 kronor, medan en annan bara satsar 58 000 kronor? Så var dock fallet 2005 enligt Skolverkets statistik. De resurser som satsas på en elev ska inte variera beroende på var eleven råkar bo utan beroende på vilka behov eleven har.

En annan tanke med kommunaliseringen var att besluten skulle fattas lokalt. Resultatet blev dock att den politiska detaljstyrningen ökade, att fler

Fel! Okänt namn på

hierarkier byggdes samt att lärare och rektorer fick minskat inflytande. Att lagstiftningen dessutom riktar sig både till kommunen och till lärare/rektor skapar otydlighet och frustration om var ansvaret ligger. Det skolan verkligen behöver är färre hierarkier och ökad tydlighet gällande styrning och ansvarsfördelning. Vi är övertygade om att lärare och skolledning själva klarar att tolka de nationella styrdokumenterna och att det inte behövs några politiska mellanled mellan stat och skolor.

Kommunerna har i mycket hög utsträckning monterat ned den kontinuerliga fortbildningen för svensk lärarkår. Detta har lett till att regeringen nu tagit initiativ till "Läraryftet", som innebär att staten direktriktat ca 1 miljard kronor varje år för fortbildning av kommunalt anställd personal.

Det borde vara självklart att bostadsorten inte ska spela någon roll för vilken kvalitet på utbildningen man får. Det borde också vara självklart att ett betyg motsvarar samma kunskapskrav oavsett var i Sverige man bor. Rapporter från både Skolverket, SCB och Riksrevisionen visar dock att stödet till elever varierar mycket mellan kommuner och att betygskraven är olika, ibland även inom samma kommun.

Vi ser ett statligt huvudmannaskap och en statlig finansiering av skolan som avgörande instrument för att säkra rätten till ekonomisk likvärdighet och en likvärdig utbildning. En statlig finansiering av skolan gör också att resurser på ett rättvist sätt kan reserveras för barn med särskilda behov över hela Sverige så att de får likvärdiga möjligheter oavsett var de bor. En statlig finansiering underlättar även valfriheten genom att kommuner inte, som idag, ges möjlighet att motverka etablering av friskolor som uppfyller kvalitetskraven.

I den skolpolitik som nu förs ingår många inlag som ska förstärka den statliga styrningen. Till exempel fler och tydligare nationella kunskapskrav i olika årskurser, nationella prov, distinktare betygssystem, vassare statlig inspektion, skärpning av statliga behörighetsregler för skolledare, införande av en statlig lärarauktorisering och att lärarutbildningen ska styras upp mer.

Nationella mål, utvärderingar och tillsyn är givetvis viktiga verktyg för staten att säkra kvaliteten i hela den svenska skolan. Skolan är ett nationellt ansvar, och staten får aldrig abdikera från ansvaret att säkra att alla barn får en likvärdig skolgång som ger nödvändiga kunskaper. Vi vill därför att staten tar över huvudmannaskapet för och finansieringen av skolan.

Detta slag av omfattande reformer är givetvis inget som bör beslutas utan omfattande analys och resonemang. Vi vill därför att det tillsätts en utredning som tar fram förslag på formerna för en modern skola med staten som huvudman där kvalitet och likvärdighet säkras genom statlig finansiering, nationella mål, utvärderingar och tillsyn. Det ska vara en utredning som utgår från framtidens behov och barnens rätt till likvärdig utbildning i hela Sverige och där arbetet i utredningen sker utan att vare sig fastna i dagens organisation av skolan eller snegla tillbaka till det tidigare delade huvudmannaskapet. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 1 oktober 2007

Agneta Berliner (fp)

Hans Backman (fp)

Camilla Lindberg (fp)

Liselott Hagberg (fp)